

Netværk for Kvinder i Fysik

Nyhedsbrev nr. 42

September 2006

Kære Netværksmedlemmer,

Velkommen til endnu et nummer af Nyhedsbrevet. Siden sidste nyhedsbrev er der sket mange spændende ting. RISØ har udnævnt Dorte Juul Jensen til at være forskningschef; det er ikke første gang at hun er mønsterbryder, i 1997 blev hun Danmarks første kvindelige dr.techn – KIF ønsker tillykke med den nye udfordring. En række store arbejdspladser som A.P. Møller-Mærsk og Københavns Kommune opfordrer fædre til at tage længere barselsorlov. Samtidig har Dansk Metal besluttet at indføre muligheden for længere barselsorlov med løn for deres mandlige medlemmer. Københavns Universitet har målsat i deres Udviklingskontrakt at de vil "øge andelen af kvinder der bliver ansat i lektor- eller professorstillinger med 5 procentpoint i kontraktperioden". Det lyder måske ikke af så meget, men det bliver en markant forøgelse hvis det lykkes. Det Naturvidenskabelige Fakultet ved KU har som følge deraf besluttet at indføre det princip i ansættelsessituationer, at der efter indstilling fra institutlederen kan besættes to stillinger, hvis ansættelsesudvalgets 2.-prioriterede kandidat er en kvinde. De første to år af den ekstra stilling finansieres af fakultetsmidler. Derudover vil de arbejde på at etablere et "naturvidenskabeligt FREJA-program". Desuden har KIF har fået ny bestyrelse og NorWiP har fået et nyt og smart layout på hjemmesiden <http://www.norwip.org>.

Bemærk at I dette nyhedsbrev annoncerer vi et *fyraftensmøde* i København med Kamma Langberg **d. 2. oktober**, et *NorWiP møde* i Lund **d. 29. og 30. November**, samt muligheden for at søge nogle nordiske *rejsestipendier*.

Indhold:

Fyraftensmøde med Kamma Langberg	2
NorWiP møde 2006	3
Rejsestipendier til Norden via NorWiP	4
Præsentation af bestyrelsen	5
Formandens beretning for 2005-2006	6
Lektor Madsen af Henriette Thorup Ringaard	9
Redaktionen anbefaler	11
Danmark Dumper i Ligestilling af Gitte Svanholm (Politiken)	12
The mismeasure of women (Economist)	13
Fysik er også for piger, af Katrine K. Andersen og Cahthrine Fox Maule (MONA)	19
Hjerneforsker anbefaler kønsinddelt undervisning af Signe H. Nielsen (Information)	23
Mangler: kvindelige forskere af Signe H. Nielsen (Information)	24
Drop undskyldningerne og hold barsel, mand! af Esben Kjær (Dags Dato)	25
Derfor skal mænd tage meget mere barsel af Esben Kjær (Dags Dato)	35
Danske mænd benytter sig ikke af retten til barselsorlov (Ritzau)	26

Kønne karrieremuligheder?

Foredrag ved Kamma Langberg

Seniorforsker ved Analyseinstitut for Forskning

Mandag d. 2. oktober 2006 kl. 16:00 – 17:30

Lokale 305 på Rockefeller,

Juliane Mariesvej 30

2100 København Ø

Med udgangspunkt i oplysninger om forskere i den offentlige sektor, vil Kamma Langberg snakke om arbejdsvilkår og muligheder for yngre forskere i det danske system. Desuden vil hun snakke om pipelines og karriereveje og forestillinger om forskere og forskning. Tallene bag hendes undersøgelser kommer fra forskningsstatistikken og register- og spørgeskema-undersøgelser.

Nogle af tallene findes på:

<http://www.cfa.au.dk/Tema/Kvinder%20i%20forskning.htm>

Alle er velkomne

Arrangeret af Netværk for Kvinder i Fysik

Nordic Network for Women in Physics

Second Workshop in Lund, Sweden, 29-30 November 2006

Conference website: <http://www.hep.lu.se/norwip2006/>

Conference email: norwip2006@hep.lu.se

Welcome to the Second Workshop of the Nordic Network for Women in Physics! The meeting will take place in Lund, Sweden, November 29-30 2006. The Network (NorWiP, <http://norwip.org/>) is a collaborative forum for the Nordic initiatives on Women in Physics, and it was created to exchange information and knowledge among and about women physicists. The network was established at the first workshop, held in Bergen in August 2005. NorWiP serves as an umbrella organization for the existing national networks for women in physics in the Nordic countries; Netværk for Kvinder i Fysik in Denmark, Nettverk for Kvinner i Fysik in Norway and Women in Physics in Sweden.

General workshop information

The Objectives of NWIP2006 are:

- To increase the visibility of women working in various fields of physics in the Nordic Countries
- To facilitate international networking by developing contacts with women in physics organizations around the world.
- To increase the number of women studying physics and working in the field of physics research by identifying gender barriers in the career paths of women in physics and by working towards removing such barriers.

We expect some 70-100 participants to the meeting. The workshop is open to physicists working in all fields of physics, in academia and in industry, both women and men, and both students and senior researchers.

The workshop mixes physics and gender issues. The programme is foreseen to include both invited plenary talks in physics topics, sessions with gender issues with the main focus on women working in physics, and a workshop in which the participants have a possibility to learn about things which affect our working and studying environment: techniques which are commonly used to establish hierarchies (dominance techniques), leadership, etc. We invite contributions in form of posters, which can present your current research, or initiatives/status/progress on Women in Physics.

Registration and deadlines

The deadline for registration and for abstracts (invited talks and submitted posters) is **November 15, 2006**. Participation is free of charge.

Nordic network for Women in Physics

Announcement: NorWiP exchange lecturers

September 15, 2006.

It is now possible to apply for financial support from Nordic Network for Women in Physics (NorWiP) for exchange of female lecturers for periods of one week.

The host must be an institution situated in a Nordic country or NW Russia. The guest lecturer must as a minimum hold a M.Sc. (or equivalent) degree and have a significant scientific connection to an institution in another of the above mentioned countries/regions.

Support is granted to cover expenses in connection with travel and accommodation. Upper limits for support are: Travel: NOK 7000 Accommodation: NOK 3500

Applications should be send electronically to the NorWiP board as a single pdf-file to norwip_board@nbi.dk; any questions can also be directed to this address. Applications must contain a brief description of the purpose of the visit, a budget, and a short CV (no more than one page) of the exchange lecturer.

The call is open as long as there is funding left, applications will be processed by the board continuously.

NorWiP encourage you to use the NorWiP database and/or the message board at the NorWiP website (www.norwip.org) to search for a lecturer or for a host. For young researchers this may serve as an opportunity to present themselves to another institution.

Bestyrelsen for Netværk for Kvinder i Fysik

Konstitueret på bestyrelsesmøde d. 6. september 2005.

Anja C. Andersen

Suppleant for formanden (sammen med næstformanden), Nyhedsbrevs- og Fyraftensmødemedhjælp
Dark Cosmology Center, Juliane Maries Vej 30, 2100 København Ø
Tlf: 3532 5991, email: anja@astro.ku.dk

Karin Nordström Andersen

NorWiP-repræsentant
MIC, Department of Micro and Nanotechnology, DTU, Bygning 345Ø, 2800 Kgs. Lyngby
Tlf: 4525 5759, email: kna@mic.dtu.dk

Katrine Krogh Andersen

Kasserer
Geofysik - Is og klima, Juliane Maries Vej 30, 2100 København Ø
Tlf: 3532 0530, email: kka@gfy.ku.dk

Tina Christensen

Webredaktør og mailinglisteansvarlig
Danmarks Meteorologiske Institut, Lyngbyvej 100, 2100 København Ø
Tlf: 39 157 496, email: tic@dmi.dk

Cathrine Fox Maule

Formand
Center for Planetforskning, Juliane Maries Vej 30, 2100 København Ø
Tlf: 3532 0522, email: foxmaule@gfy.ku.dk

Liv Hornekær

Nyhedsbrevsredaktør
Institut for Fysik og Astronomi, Aarhus Universitet, Ny Munkegade, Bygn. 520, 8000 Århus C
Tlf: 8942 3759, email: liv@phys.au.dk

Vibeke Jürgensen

Adresseliste-ansvarlig
QUP-centre, Institut for Fysik, Danmarks Tekniske Universitet, 2800 Lyngby
Tlf: 4525 3330, email: vwj@fys.ku.dk

Karina Lindberg

Ansvarlig for fyraftensmøder
Danmarks Meteorologiske Institut, Lyngbyvej 100, 2100 København Ø
Tlf: 39 157 447, email: kli@dmi.dk

Birgitta Nordström

EU- og EPWS-repræsentant
Niels Bohr Institutet, Juliane Maries Vej 30, 2100 København Ø
Tlf: 3532 5420, Tlf: 2875 5420 (mobil), email: birgitta@astro.ku.dk

Winnie Svendsen

Næstformand, årsmøde ansvarlig, DFS-repræsentant
Microelektronikcentret, DTU, Ørsted Plads 349, 2800 Lyngby
Tlf: 4525 5731, email: ws@mic.dtu.dk

KIF; formandens beretning 2006

af Cathrine Fox Maule

I løbet af året 2005-2006 har KIF har haft gang i flere forskellige aktiviteter.

First Workshop of Nordic Network for Women in Physics

First Workshop of Nordic Network for Women in Physics blev afholdt i Bergen i august sidste år. KIF var med til at arrangere dele af mødet, og ikke mindst deltog vi i at skaffe penge til at holde mødet for. Det praktiske arbejde i forbindelse med at arrangere blev fra dansk side primært forestået af Anja C. Andersen, Karina Lindberg og jeg selv. De havde heldigvis en stærk Local Organizing Committee i Bergen, som stod for langt størstedelen af arbejdet, og de havde i sandhed gjort en stort stykke arbejde for at arrangere mødet. Fra Danmark deltog 11 personer. I alt havde konferencen ca. 100 deltagere, så antallet af danske deltagere var ikke overvældende, især ikke når man tænker på vores engagement i at stable konferencen på benene. Jeg ved alle har travlt og derfor vælge at prioritere andet højere end dette møde, men disse nordiske workshops er rettet meget mod unge forskere (ph.d.-studerende) og dem kunne vi måske godt have fundet nogle flere af. Vi havde mulighed for at dække størstedelen af deltagernes udgifter, så økonomi var altså ingen hindring for at deltage i netop denne conference. NorWiP mødet havde et blandet program. Der var en del fysik på programmet, bl.a. i og med der var inviteret nogle rigtigt gode plenumtalere, der primært talte om fysik. En af disse var Eleanor Campbell, som holdt et fremragende foredrag om kulstof 60-molekyler og nanorør. De af os, der var i Bergen var så begejstrede over hendes foredrag, at vi ønskede at invitere hende til KIF årsmødet, og det er lykkedes os at få hende til at komme. Udover Eleanor (der arbejder i Gøteborg) var der både en dansk, Ling Miao, og en finsk, Katri Huitu, plenumtaler på NorWiP mødet, så vi fik også alle indsigt i flydende krystaller og mørk stof. Mellem plenumsessionerne var der en omgang faglige parallelsessioner, der bestod af tilmeldte talks. Der var også indlagt en postersession, hvor alle de øvrigt tilmeldte bidrag fra deltagerne blev præsenteret. Desuden var der en fælles gender-session, med tilmeldte ikke-faglige bidrag; ikkefaglige i den forstand at indlæggene i denne session havde kønsproblematik som hovedtema. En andet vigtig del af mødet var den fælles (plenum) workshop med titlen "Project Management Training", hvor vi alle fik en masse gode råd til hvordan man forbereder og skriver projektansøgninger. Den sidste del af NorWiP mødet blev brugt på at holde officielt stiftende møde af Nordic Network for Women in Physics (NorWiP). Det var primært denne del af mødet den danske planlægningsgruppe stod for. Det gik heldigvis godt; vi var godt forberedte hjemmefra og havde lavet et udkast til vedtægter for NorWiP, vi havde formuleret formålsparagraffer (dette var gjort allerede ved fondsansøgningerne), og vi havde formuleret regler for medlemskab etc. Alle disse ting fremlagde vi på mødet, og de blev diskuteret blandt alle deltagerne, siden har vi så modificeret vores udkast i henhold til de kommentarer, der kom fra mødedeltagerne. De vedtagne vedtægter m.m. er nu at finde på NorWiP's hjemmeside.

European Physical Society

Jeg kort nævne en enkelt udløber af NorWiP. Jeg fik i løbet af vinteren en henvendelse fra formanden for European Physical Society (EPS), Ove Poulsen, (der i øvrigt er og længe har været medlem af KIF,) om ikke vi kunne stille med en person der kunne deltage i EPS's council meeting i marts i år, som oplægsholder og paneldebatør i en session om Physics Education and Mainstreaming. Ove Poulsen ønskede et oplæg om NorWiP; hvorfor vi havde stiftet NorWiP og hvad vi ønsker at få ud af netværket. Efter intern diskussion i bestyrelsen endte det med at jeg tog afsted til Mulhouse i Frankrig for at deltage i mødet. Det virkede som om, der var bred interesse i EPS for at sætte fokus på kønsproblematikken i fysik i Europa, og det er mit indtryk at EPS vil nedsætte en taskforce, der skal udarbejde en politik for EPS på området, og bl.a. komme med gode råd til best practices for fysikinstitutionerne, så de kan skabe et (psykisk) arbejdsklima, hvor flere kvinder vil føle sig godt tilpas. På EPS mødet hørte jeg også nyt om andre fremtidige aktiviteter af interesse for KIF. Bl.a. forlyder det at den tredje IUPAP International Conference on Women in Physics bliver i Kina i 2008. Fordi IUPAP konferencerne bliver lagt så fjerne og eksotiske steder, så er der nu en europæisk fraktion, der vil lave tilsvarende møder i Europa, forskudt tidsmæssigt fra de andre møder, hvor man vil fokusere på europæiske emner. Et sådan møde planlægger man at holde i Groningen i Holland i 2007,

og man har søgt EU om penge, men uden held, så man har endnu ikke skaffet penge til at holde mødet for, og derfor vides det ikke om det bliver til noget.

Fyraftensmøder

Vi har i årets løb planlagt 3 fyraftensmøder; 2 er afholdt og 1 afholdes i næste uge. I efteråret havde vi et fyraftensmøde med Cathrine Hasse fra Danmarks Pædagogiske Universitet (DPU). Cathrine Hasse er leder af projektet "Understanding Cultural Diversity in the Gendered European Map of Physics" (UPGEM), som er et relativt nyt forskningsprojekt med det formål at identificere relevante kultur-historiske processer bag det brain-drain, der skyldes de kvindelige forskere inden for fysik, der forlader feltet til trods for de har de samme formelle kvalifikationer som deres mandlige kollegaer. Cathrine Hasse og hendes forskningsgruppe vil studere det interessante mønster at der er flere kvinder i Øst- og Sydeuropa der vælger fysik-faget end der er i Nordeuropa. Det, de vil gøre, er at lave en dybtgående spørgeskema-undersøgelse i 6 forskellige lande i Europa, bl.a. Danmark, Polen og Italien. På mødet fremlagde Cathrine Hasse deres idéer med projektet, og alle de der deltog i mødet bidrog aktivt med at komme med forslag til hvilke spørgsmål, der skal indgå som del af deres spørgeskemaundersøgelse. Siden har jeg selv været ude på DPU og været forsøgskanin på spørgeskemaet, så jeg har på egen krop mærket de fremskridt, der er sket på det projekt. Spørgeskemaundersøgelsen er nu i fuld gang, bl.a. har kvindelige fysikere inden for geofysik været interviewet til undersøgelsen. I begyndelsen af januar havde vi Robin Bell fra Columbia University i New York på besøg; hun var i Danmark i anden anledning, men vi benyttede os af lejligheden til at spørge hende om hun ville holde et oplæg i KIF regi. Der var ikke ret mange deltagere til mødet, hvilket formentligt skyldes den meget korte annoncering af mødet, men vi fik først svar fra Robin få dage inden hun kom til Danmark, så mødet blev arrangeret med meget kort varsel. Det var ellers et vældig interessant oplæg Robin Bell gav. Robin Bell er leder af et programmet, ADVANCE, på Columbia, der har til hensigt at 3 forøge diversiteten blandt de videnskabelige medarbejdere på Columbia University. Robin Bell talte om meget og meget, men der var især én ting jeg hæftede mig ved. Hun kom med et godt råd til den unge forsker, der er på vej frem og som gerne vil etablere sig indenfor et forskningsfelt. Robin Bell foreslog at man skal afholde en workshop indenfor det forskningsområde, man ønsker at etablere sig i. Den skal ikke være for stor, f.eks. kan deltagerantallet begrænses til ca. 10. Så skal man reklamere tilstrækkelig godt for sin workshop så flere af de (for én) mest interessante forskere vil deltage i workshoppen. På den måde får man sat sig selv i centrum for et arrangement indenfor ens eget forskningsfelt, og workshoppen skulle gerne udmønte sig i 1) man bliver kendt blandt vigtige personer indenfor ens forskningsfelt, hvilket gerne skulle medføre flere citationer af ens arbejde og 2) mulighed for at etablere samarbejdsprojekter med nogle nye mennesker således at man får udvidet antallet af publikationer, som man ikke er første forfatter på. Robin Bell fortalte, at de havde gode erfaringer med at afholde sådanne små workshops – anbefalingen er hermed givet videre. Det jeg især godt kan lide ved dette råd er, at dette er noget man i højgrad selv kan gøre for at hjælpe sig selv. Det sidste af årets fyraftensmøder afholdes torsdag d. 8 juni, hvor vi har fået Cathrine Jespersen Jensen fra Socialforskningsinstituttet til at komme og fortælle om hendes forskning. Vi har valgt at invitere Cathrine Jespersen Jensen, fordi vi blev gjort opmærksom på en artikel hun havde skrevet til tidsskriftet MONA. Artiklen hedder "To uforenelige verdener" og handler om unges valg af naturvidenskabelige uddannelser, og er baseret på et studium, der viser at piger og drenge vælger forskelligt og prioritere forskellige ting, når de skal vælge uddannelse. Da vi er flere der var nysgerrige efter at høre flere detaljer om det studium hun har lavet besluttede vi til at invitere hende til et fyraftensmøde. Hvis nogen har gode idéer til fremtidige fyraftensmøder, så er de meget velkomne til at komme med forslag; send evt. en email til Karina Lindberg på kli@dmu.dk.

Pigefrokoster på DTU

Som et nyt initiativ er der nogle aktive KIF'er der er begyndt at mødes til pigefrokost på DTU en gang om måneden. Det foregår hver første fredag i måneden kl 12.00 i SCION kantinen. Det er Winnie Svendsen, Karin Nordstrøm Andersen og Kirstine Berg Sørensen, der er initiativtagere og arrangører af dette, så evt. spørgsmål kan rettes til en af dem. Det er et rigtig godt initiativ.

Hjemmeside

Vi har fået en ny underside på vores hjemmeside. Det er idéen at siden skal indeholde pdf-versioner af

artikler skrevet af eller om KIF. Så jeg vil opfordre alle til at sende sådanne bidrag til Tina Christensen på tic@dmu.dk; så vil hun lægge dem på hjemmesiden.

EPWS

KIF har søgt om optagelse i European Platform of Women Scientists (EPWS), som er et netværk af netværk. Det er blandt andet meningen at EPWS skal give kvindelige 4 forskere en bedre mulighed for at spille en rolle i debatten om den europæiske forskningspolitik, ved bl.a. at stå sammen. EPWS henvender sig for så vidt til netværk af kvindelige forskere inden for alle forskningsfelter, men det er interessant at ud af de 12 (stiftende) bestyrelsesmedlemmer af EPWS er 3 fysikere. Så fysikere er meget velrepræsenteret i ledelsen af EPWS. European Physical Society er allerede medlem af EPWS. Første EPWS møde vil være i oktober i år.

Regnskab

De mange aktiviteter i 2005 giver sig udslag i regnskabet for 2005. Vi har fra bestyrelsens side anmodet DFS om at få forhøjet vores årlige rådighedsbeløb, der indtil nu har været 5.000 kr årligt til 10.000 kr årligt, for at kunne forhøje vores aktivitet niveau noget. Pengene fra DFS går primært til udsendelse af Nyhedsbrevet, og til at give vores inviterede foredragsholdere en flaske vin. En af grundene til at vi gerne ville have et forhøjet budget, er så vi har mulighed for at dække transportudgifterne for de foredragsholdere vi invitere til vores fyaftensmøder. Vi tilbyder ikke honorar. DFS har godkendt forhøjelsen af vores budget.

Tak til bestyrelsen

Til sidst vil jeg godt takke bestyrelsen for et godt og aktivt år. Det være sig isærdeleshed næstformand Tina Christensen, der har lagt et stort arbejde i at arrangere Årsmødet, og som står for vores hjemmeside og mailinglister. Tak til Liv Hornekær, som i det forgangne år har været ansvarlige for Nyhedsbrevet og sørget for at det kom ud. I den forbindelse vil jeg også takke Bodil Helt, som ikke sidder i bestyrelsen, men som igennem flere år har stået for trykningen af Nyhedsbrevet; det gør hun ikke længere og med det er en æra slut. Heldigvis har Bodil indvilget i at fortsætte som korrekturlæser på Nyhedsbrevet, hvilket vi er meget taknemlige for. Tak til Vibeke Jürgensen, der er vores medlems- og adresseansvalige. Tak til Anja C. Andersen som også deltager aktivt i udgivelsen af vores Nyhedsbrevet, og som sidste efterår var med til at arrangere First Workshop of Nordic Network for Women in Physics, og som også har klaret en del af andet NorWiP-arbejde, primært med hjemmesiden. I den forbindelse vil jeg også takke vores studentermedhjælp Nanna Bjørnholt Karlsson, som står for det praktiske i forbindelse med at køre NorWiP-hjemmeside. Jeg vil også takke Karin Nordström Andersen, som er vores repræsentant i NorWiP-bestyrelsen. Tak til Karina Lindberg, som har arrangeret 3 meget spændende fyaftensmøder, og som var med til at arrangere First Workshop of Nordic Network for Women in Physics. Tak til Birgitta Nordström, der er vores EU-repræsentant. Tak til Winnie Svendsen, der er vores repræsentant i DFS's bestyrelse og som holder os opdateret om nyt derfra. Tak til Katrine Krogh Andersen, som er bestyrelsesmedlem uden portefølje. Tak til vores gymnasierepræsentant Eva Danielsen. Tak til vores officielle kasserer Dorthe Posselt, som desværre pludselig blev nødt til at begrænse sit engagement i KIF. Og sidst men ikke mindst tak til vores suppleant Tabita Winter Madsen.

Mandag d. 7. august 2006.
Til Weekend-avisen.

Et partsindlæg om en kvindehadende, mandschauvinistisk, smilende og savlende slagter: Lektor Madsen.

Det var meget forstemmende at læse professor Jakob Krarups og professor John Villadsens indlæg om bogen "Det sorte i skolen", hvori lektor Madsen ved Frederiksberg Gymnasium bliver beskrevet. Begge, videnskabsmænd med fine titler, hvori Madsen har en stor andel forstås, anholder formen på dels Niels Birger Wamberg og dels Georg Metz' beskrivelser af en uhørt tyrannisk fremfærd fra diverse læreres side, som undertegnede i allerhøjeste grad også blev et offer for. Ja, og man skal selvfølgelig opføre sig ordentligt overfor sine medmennesker, men nogle historier er nødt til at blive fortalt, også selv om de omtalte personer ikke længere er i live, og det kan gøre ondt på andre at læse...men historierne skal skrives, netop fordi de ikke skal gentage sig, hvilket i høj grad er anledningen til omtalte bog.

På sin vis vil min historie slet ikke være interessant i hverken Krarups eller Villadsens øjne, fordi jeg ikke kan smykke mig med diverse fine naturvidenskabelige professortitler som de to herrer. Jeg står heller ikke lige for at blive begavet med sådanne, ligesom Metz og Wamberg heller ikke gør det; vi er nemlig blevet i det humanistiske felt ... og derfor skal vi holde kæft! Det ville Madsen også have syntes. Og jeg er ikke engang i den blå bog (har Madsen lært jer det også?). Dog har jeg alligevel skrevet noget akademisk til mig, men det var ikke i kraft af Madsen, tværtimod var det *på trods* af Madsen. Han skulle nemlig ikke have det sidste ord, som han var lige ved at have fået i en årrække, for Madsen jagtede piger! Ikke fordi han syntes, at vi var lækre – desværre, eller fordi han kunne li' dem! nej, nej, nej, men fordi de ikke kunne matematik. "kvinder kan ikke matematik," sagde han. Og så er der alle de andre historier: Overfor mine forældre nægtede han, at jeg overhovedet gik i klassen. "Der går ingen af navn Henriette Thorup Jansen", sagde han til mine forældre (som ikke er akademikere eller har gået hos Madsen). De troede selvfølgelig på lektoren dengang, og det gav mig et urimeligt forklaringsproblem. Siden hen påstod han, at jeg havde snydt, da jeg var den eneste, der havde løst en opgave rigtigt til de obligatoriske, skriftlige matematikprøver i slutningen af 1. g. – og jeg måtte vel have snydt, fordi jeg havde det forkerte køn – andet kunnet overhovedet ikke tænkes i denne matematiske hjerne. Godt at andre siden hen har vist mig, at matematik er kreativ, banebrydende og inspirerende, for det var faget godt nok ikke hos Madsen. Ydmygelserne var mange og langvarige. Når jeg blev kaldt til tavlen, blev jeg sendt tilbage til min plads igen – inden jeg overhovedet var blevet spurgt om noget som helst. "De har ikke læst hjemme fra, Henriette Thorup Jansen" ... jo, vi var skam De's og det hele i 1971/72, for ungdomsoprøret var gået henover Madsens hoved. Den sidste ydmygelse var så dimensionsfesten i 1974, hvor Madsen mødte frem med en konvolut indeholdende 100 kr. til hver eneste mandlig mat.fysser. Der slap han billigt, hvilket han også havde arbejdet ihærdigt på igennem hele 1. g., for alle de andre kvinder fra studenter-årgangen 1974 havde han enten jaget fra linien eller fået til at holde op – kun undertegnede blev mat.fysser., men fik alligevel ikke del i judaspengene. Men jeg gik heller ikke i klassen iflg. Madsen, havde mine forældre oplyst mig om!

”Det elskede midtpunkt” drevet af ”næstekærlighed og sit ansvar” hvor ”han tog alle til sig”, således blev han beskrevet i bogen om Frederiksberg Gymnasium gennem 100 år. Ja, jeg har svært ved at få øje på, hvorledes han rummede mange af os, tværtimod drev han al akademisk glæde ud af mange af eleverne i klassen. Til sammenkomsterne kan nogle stadig få stjerner i øjnene, når de omtaler Madsen. Men vi er også nogle, som kan tale om ydmygelse, undertrykkelse, social forskelsbehandling – faktisk er det en skamlet i Frederiksberg Gymnasiums historie, som ikke fortjener den årlige hyldest, som uddelingen af Madsens børns (drenges!) legat er. Form kan man altid diskutere, men ikke anliggendet, som jeg tror, at de to herrer er blinde for. Der er ingen tvivl om, at Madsen har været en glimrende lærer overfor elever med den rigtige stamtavle, det rigtige køn osv.; men for andre var han en dæmon, som hjemsøgte drømmene.

Tak til Georg Metz fordi han tog initiativ til bogen:”Det sorte i skolen”, og en rigtig stor tak til Niels Birger Wamberg fordi han turde sætte ord på, hvordan en lærers dæmoni kan ødelægge og forpuste elevers liv – også i mange år fremover.

Med venlig hilsen

Henriette Thorup Ringgaard
Majvænget 8.
2740 Skovlunde.
Sognepræst og voksenunderviser,
cand. theol. et art., VUU.
Master of Adult Education
and Human Resource Development, MVO.
Tlf.: + 45 44 84 44 41 (privat)
mailto:henriette@ringgaard.dk
<http://www.ringgaard.dk>

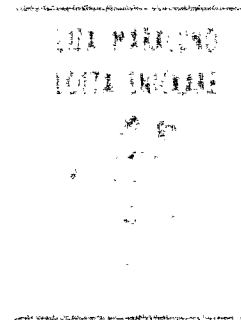
Redaktionen anbefaler

Redaktionen har siden sidste nyhedsbrev læst to gode bøger som vi varmt kan anbefale:

Der findes et særligt sted i helvede for kvinder som ikke hjælper hinanden af **Liza Marklund** og **Lotta Snickare**

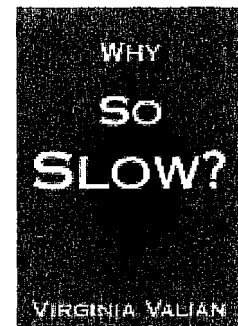
Det er svært at være menneske. At være kvinde er endnu værre. Med humor tager forfatterne vores forestillinger om køn lige på kornet og forklarer, hvordan vi laver kvinder og mænd ud af piger og drenge. Vidende og velunderbygget afslører de løgnene om vores "ligestillede" samfund.

Forfatterne fortæller om deres egne komiske erfaringer og personlige fejltagelser for at illustrere, hvad man ikke skal gøre. Men først og fremmest tilbyder de redskaber, så alle kvinder kan forandre deres liv og tilværelse. Det er ikke svært, hvis man bare ved, hvordan man gør. For hvis livet bliver mere retfærdigt, bliver det også sjovere - for alle.

Why so slow? af **Virginia Valian**

Although most men and women in the professions sincerely hold egalitarian beliefs, those beliefs alone cannot guarantee impartial evaluation and treatment of others. Only by understanding how our perceptions are skewed by gender schemas can we begin to perceive ourselves and others accurately.

Danmark dumper i ligestilling

Danmark har færrest kvindelige topforskere inden for naturvidenskab og teknisk forskning.

Af Gitte Svanholm

Intet mindre end en bundplacering. Det er, hvad Danmark får i en ny EU-sammenligning over antallet af kvindelige professorer inden for teknisk forskning.

Og ikke nok med at Danmark har sovet i timen med ligestilling, så placerer EU-rapporten også Danmark som det land i verden, hvor kvinder har sværest ved at komme til tops i forskningshierarkiet.

Det skriver Ingeniøren. Til avisen siger den tidligere formand for regeringens tænketank om flere kvinder i forskning, forskningsleder Lisbeth Pedersen: »Vores nabolande har for længst erkendt, at de kvindelige forskere udgør en helt uundværlig talentmasse, når landene i fremtiden skal konkurrere på viden«.

Tid til offensiv

Hendes kollega fra tænketanken Kamma Langberg, seniorforsker ved Dansk Center for Forskningsanalyse, mener også, at det er på høje tid at gå mere offensivt til værks:

»For tyve år siden troede vi, at der bare skulle uddannes flere kvindelige ph.d'ere. Dem har vi masser af i dag, men de kommer ikke videre op ad karrierestigen. Derfor må der stilles nogle krav til forskerverdenen. Jeg bryder mig ikke om at fastsætte en kvote. Men vi kunne sikre udviklingen ved at sige, at andelen af kvinder skal stige et par procent om året«, siger seniorforskeren, som finder det oplagt, at visionen for en bedre kønsfordeling bliver indarbejdet i universitetsledelsernes nye resultatkontrakter.

Hun påpeger, at de amerikanske universiteter er langt forud og for længst har erkendt, at det en byrde, som ledelsen må tackle.

Kamma Langberg mener, at det ville være let at rekruttere kvindelige forskere fra udlandet: »Danmark er et attraktivt land, hvor man kan få passet sine børn mere end halvanden time om dagen, som man er vant til i nogle af de andre lande. Udenlandske kvindelige forskere vil have en afsmittende effekt, der vil få flere danske kvinder til at søge«, siger hun og tilføjer: »Vi skal nu ikke gå og tro, at arbejdsmiljøet bliver yndigt af at få kvinder ind. Men der kommer et godt arbejdsmiljø af at arbejde med ligestilling«.

Væk med berøringsangsten

Hun opfordrer til en gang for alle til at smide berøringsangsten: »Mens der herhjemme stadigvæk bliver talt om ligestilling som noget latterligt 70'er-noget, så har mange andre lande taget ligestilling meget alvorligt, fordi de har forudset, at det er deres konkurrenceevne, der er i spil«.

Kvinder i forskning

Så mange kvinder har landene inden for teknisk forskning:

Danmark: 1,4 procent

Norge: 4,9 procent

Finland: 6,3 procent

Sverige: 7,1 procent

Polen: 8,7

Tyrkiet 15,6

EU-gennemsnit: 5,8 procent

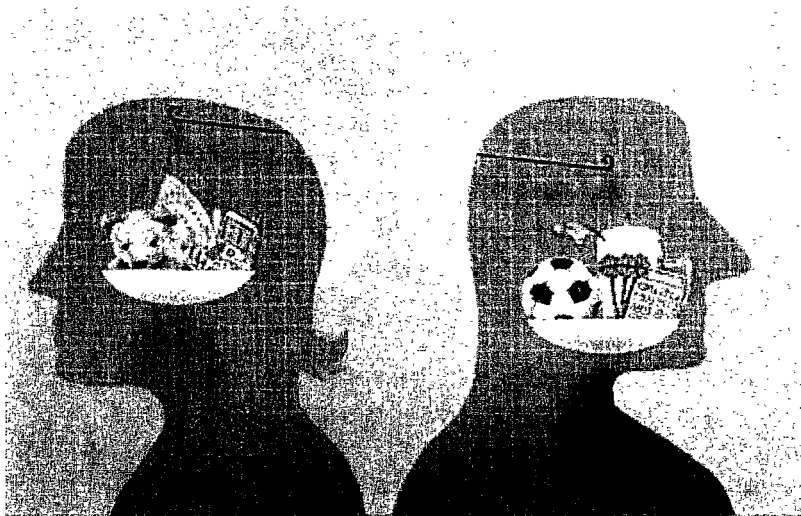
Kilde: EU-rapporten 'Kvinder og videnskab'.

The mismeasure of woman

Aug 3rd 2006

From *The Economist* print edition

Men and women think differently. But not that differently

IN THE 1970s there was a fad for giving dolls to baby boys and fire-engines to baby girls. The idea was that differences in behaviour between the sexes were solely the result of upbringing: culture turned women into ironers, knitters and chatterboxes, and men into hammerers, drillers and silent types. Switching toys would put an end to sexual sorting. Today, it is clear why it did not. When boys and girls are born, they are already different, and they favour different toys from the beginning.

That boys and girls—and men and women—are programmed by evolution to behave differently from one another is now widely accepted. Surely, no one today would think of doing what John Money, of Johns Hopkins University, did in 1967: amputating the genitalia of a boy who had suffered a botched circumcision, and advising the parents to bring him up as a girl. The experiment didn't work, and the consequences were tragic. But which of the differences between the sexes are “biological”, in the sense that they have been honed by evolution, and which are “cultural” or “environmental” and might more easily be altered by changed circumstances, is still fiercely debated.

The sensitivity of the question was shown last year by a furore at Harvard University. Larry Summers, then Harvard's president, caused a storm

when he suggested that innate ability could be an important reason why there were so few women in the top positions in mathematics, engineering and the physical sciences.

Even as a proposition for discussion, this is unacceptable to some. But biological explanations of human behaviour are making a comeback as the generation of academics that feared them as a covert way of justifying eugenics, or of thwarting Marxist utopianism, is retiring. The success of neo-Darwinism has provided an intellectual underpinning for discussion about why some differences between the sexes might be innate. And new scanning techniques have enabled researchers to examine the brain's interior while it is working, showing that male and female brains do, at one level, operate differently. The results, however, do not always support past clichés about what the differences in question actually are.

Baby blues and pinks

In the past, it was assumed that a female was simply a male with hormones, says Tracey Shors, a professor of neuroscience at Rutgers University. The truth is the exact opposite. Female is the default brain setting. Until the eighth week of gestation every human fetal brain looks female. The brain, like the rest of the human body, becomes male as a result of surges of testosterone—one during gestation and one shortly after birth.

This wash of hormones creates an organ that generates typically boyish behaviour, such as rough-and-tumble play. Behavioural differences appear early. For example, a one-day-old girl will look for longer at a face than at a mechanical mobile; a boy will prefer the mobile. That it is testosterone exposure which causes such preferences is suggested by two sorts of research. Several studies have shown that girls with a genetic disorder which exposes them to abnormally high prenatal levels of testosterone often develop boyish patterns of play. As regards boys, Simon Baron-Cohen and Svetlana Lutchmaya, two researchers at Cambridge University, found that boys exposed to relatively high levels of testosterone in the womb looked less often at their mothers' faces, made eye contact less frequently and had smaller vocabularies than those exposed to lower levels—though this study has yet to be replicated successfully by other researchers.

Within a year of birth, boys and girls also prefer different toys. Boys prefer cars, trucks, balls and guns. Girls prefer dolls and tea sets. Although evolution has clearly not had the opportunity to mould a preference for tea sets, there is evidence from another species which suggests that human infants might be predisposed to prefer toys that have particular adaptive significance to their sex. Several years ago, Melissa Hines, of City University in London, and Gerianne Alexander, of Texas A&M University, gave some vervet monkeys a selection of toys, including rag dolls, pans, balls and trucks. Male monkeys spent more time with the trucks and balls. Females played for longer with the dolls.

Obviously, cultural stereotyping is an improbable explanation for this. Nor could male monkeys have evolved a preference for fire engines. The theory put forward to explain what happened—and the similar innate preferences of human children—is that the toys preferred by young females are objects that offer opportunities for expressing nurturing behaviour, something that will be useful to them later in life. Young males, whether simian or human, prefer toys that can be used actively or propelled in space, and which afford greater opportunities for rough play.

Just behave

Differences in behaviour between the sexes must, in some way, be reflections of systematic differences between the brains of males and females. Such differences certainly exist, but drawing inferences from them is not as easy as it may appear.

For a start, men's brains are about 9% larger than those of women. That used to be cited as evidence of men's supposedly greater intelligence. Actually, the difference is largely (and probably completely) explained by the fact that men are bigger than women.

In recent years, more detailed examination has refined the picture. Female brains have a higher percentage of grey matter (the manifestation, *en bloc*, of the central bodies of nerve cells), and thus a lower percentage of white matter (the manifestation of the long, thin filaments that connect nerve cells together), than male brains. That, plus the fact that in some regions of the female brain, nerve cells are packed more densely than in men, means that the number of nerve cells in male and female brains may be similar.

Oddly, though, the main connection between the two hemispheres of the brain, which is known as the corpus callosum and is made of white matter, is proportionately smaller in men than women. This may explain why men use only one side of the brain to process some problems for which women employ both sides.

These differences in structure and wiring do not appear to have any influence on intelligence as measured by IQ tests. It does, however, seem that the sexes carry out these tests in different ways. In one example, where men and women perform equally well in a test that asks them to work out whether nonsense words rhyme, brain scanning shows that women use areas on both the right and the left sides of the brain to accomplish the task. Men, by contrast, use only areas on the left side. There is also a correlation between mathematical reasoning and temporal-lobe activity in men—but none in women. More generally, men seem to rely more on their grey matter for their IQ, whereas women rely more on their white matter.

These examples show how tricky it is to find correlations between behaviour and differences in brain structure and brain activity. And even if a connection to brain structure is found, that does not mean it is innate.

Most of these studies are done on adults, so it is not clear when differences start to arise. The brain is by no means immutable, even in adulthood. In the hippocampus, an area thought to be involved in spatial learning, new nerve cells can be born in an adult and hormones influence their birth and survival. Dr Shors says that her work has shown that the female brain, at least, is very plastic, changing dramatically during life in response to pregnancy and menopause as well as puberty.

Dr Baron-Cohen suggests that innate preferences can be carried into adulthood, too. He studies autism and Asperger's syndrome, conditions that are far more common in boys than girls. His theory is that, from birth, female brains are hardwired for understanding emotions (empathising) and male brains for understanding and building systems (systemising). Hence the diverse preferences for toys. The notion is that autistic children—and autistic adults—have extremely male brains. In other words, they are especially good at systemising and especially bad at empathising.

Autism is, indeed, an extreme example. But there are thousands of studies on psychological differences between the sexes. They have looked at personality, social behaviour, memory and abilities in particular fields. For example, men are said to be more aggressive and better at mathematics, while women are more emotional and have better verbal skills.

There are a number of problems with these studies. One, according to Dr Hines, is science's bias towards reporting positive results, so that research which shows no differences is likely to get lost. Another is that because differences between the sexes are so often popularised and played up in the popular media, people tend to pay them disproportionate attention.

For example, although it is commonly held that there are reliable differences between the verbal abilities of males and females, Dr Hines suggests this is not exactly correct. She says that the results of hundreds of tests of vocabulary and reading comprehension show there is almost no gap between the sexes. Though teenage girls are better at spelling than teenage boys, the only aspect of verbal ability that is known to show a sex difference in adults is verbal fluency (the ability to produce words rapidly). For example, when asked to list as many words as possible that start with a particular letter, women usually come up with more than men. Furthermore, even when there are differences in ability between the sexes, research suggests that the scale of these differences is often smaller than people generally believe.

Storm in a d cup

In comparing differences between the sexes, researchers use a statistical measure called d . This indicates how far apart the averages of two groups (in this case men and women) are, taking into account the range of values that contribute to each average. The value of d for adult height is around 2. There is no arguing that in any given population men, on

average, are taller than women. For behavioural and psychological phenomena, a value of d greater than 0.8 is considered large, of 0.5, moderate, and of 0.2, small. Any d less than 0.2 is a negligible difference.

Equipped with this statistical tool, Janet Hyde of the University of Wisconsin-Madison decided to investigate just how different men and women are. She collected all the important meta-analyses that have been conducted on differences between the sexes. (A meta-analysis combines many studies by treating the result of each as a single piece of data for statistical purposes.) Given that most of the meta-analyses she looked at addressed questions where differences were reputed to be reliable (mathematical performance, verbal ability and aggressive behaviour, in particular) she feels her results were surprising. Of the 124 effect-sizes she calculated, 30% had a value of d close to zero and in a further 48% of cases, d was small. In other words, only 22% of reported behavioural differences between the sexes are worth raising an eyebrow over.

Slugs and snails v sugar and spice	
Differences between the sexes on a range of variables	
Men better than women	d^*
Mental rotation	+0.73
Physical aggression	+0.60
Mathematical problem solving [†]	+0.32
No significant difference	
Mathematical problem solving [‡]	-0.02
Vocabulary	-0.02
Reading comprehension	-0.03
Women better than men	
Smiling	-0.40
Spelling [‡]	-0.45
Indirect aggression	-0.74 to +0.05
[*] d is a statistical measure of the difference between two groups. [†] Positive values favour men, negative values women. [‡] Age 19-25. Source: Janet Hyde [†] Age 11-14 [‡] Adolescents	

The largest gaps were, not surprisingly, in physical attributes such as throwing velocity ($d=2.14$) and throwing distance ($d=1.98$). These closely reflect the difference in height between men and women. Another area where she found large differences was in some areas of sexuality—for example, frequency of masturbation ($d=0.96$) and attitudes about sex in a casual relationship ($d=0.81$). However, men and women reported the same degree of sexual satisfaction.

Not surprisingly, on average men were physically more aggressive ($d=0.6$). But in this case other work shows the danger of jumping too rapidly to a conclusion. A study done in 1994 hints that if women think nobody is watching and judging them, and there are no physical consequences, they might be more aggressive than men.

In this study, participants played a video game in which they defended themselves from attackers, and the number of bombs they chose to drop

was a measure of aggression. When participants thought they were known to the experimenter and were having their performance assessed, men dropped more bombs than women did. But when those same participants were given the impression that they were anonymous, women became the more enthusiastic bombers.

Violent or not, women have as many angry thoughts as men, if not more. In a study carried out in 2004, Robin Simon, of Florida State University, and Leda Nath, of the University of Wisconsin, found no difference between the sexes in the reported frequency of incidents of feeling angry over a period of time. However, women tended to report anger that was more intense and prolonged.

A similar result on the greater intensity of female anger was reported earlier this year by Nicole Hess, of the Max Planck Institute in Berlin, and Edward Hagen, of the same city's Humboldt University. Dr Hess and Dr Hagen, however, took the matter one stage further by asking their participants what they wanted to do about it.

The researchers read the participants, who were undergraduate students, an "aggression-evoking scenario". They were told they had just overheard a physically smaller classmate of the same sex making false and serious attacks on their reputation to a teacher. Once again, the women were angrier than the men. The real difference between the sexes, though, was in the way they proposed to retaliate. Women usually said that they would get their own back with gossip. Men were more evenly divided, with roughly half wanting to punch the slanderous classmate.

One idea to explain this is that in animals such as humans, where there is a lot of maternal care, females find physical aggression less affordable. And just because a smear is not physical does not mean that it is less damaging than a punch. Indeed, research suggests that girls find such indirect or social aggression much more hurtful than boys do.

Does it add up?

Another behavioural difference that has borne a huge amount of scrutiny is in mathematics, particularly since Dr Summers's comments. The problem with trying to argue that the male tendency to systemise suggested by Dr Baron-Cohen might lead to greater mathematical ability is that, in fact, girls and boys are equally good at maths prior to puberty. Until recently, it was believed that males outperformed females in mathematics at all ages. Today, that picture has changed, and it appears that males and females of any age are equally good at computation and at understanding mathematical concepts. However, after their mid-teens, men are better at problem solving than women are.

Males also have better spatial abilities than females. If asked to imagine rotating a three-dimensional object, a skill useful in engineering, the difference is quite large ($d=0.73$ and 0.56 in different studies). In this case the limited evidence available suggests the difference is related to

the post-birth testosterone surge in boys. Women who were exposed to high levels of testosterone in the womb do not do noticeably better in spatial-rotation tasks.

Men do not excel in all spatial tasks, though. Again contrary to popular myth, men and women are equally good at navigating. But this is another example of a task in which the sexes take different paths to the same destination. Women tend to rely on remembering landmarks, whereas men rely on their geometric skills to work out direction and distance.

Another proposal to explain the lack of women professors of maths and science is that even if there is little or no difference in average ability, there might be differences in the variation around this average, with more men found in the tails of the distribution curve and fewer in the middle. In other words, among males there are more idiots and more prodigies. One study of IQ, covering everyone born in Scotland in 1932, supports this idea. It showed that there were more women in the middle of the distribution, but more men at both of the extremes.

The question raised by Dr Summers does get to the heart of the matter. Over the past 50 years, women have made huge progress into academia and within it. Slowly, they have worked their way into the higher echelons of discipline after discipline. But some parts of the ivory tower have proved harder to occupy than others. The question remains, to what degree is the absence of women in science, mathematics and engineering caused by innate, immutable ability?

Innate it may well be. That does not mean it is immutable. Spatial ability is amenable to training in both sexes. And such training works. The difference between the trained and the untrained has a d value of 0.4, and one programme to teach spatial ability improved the retention rate of women in engineering courses from 47% to 77%. Biology may predispose, but even in the rugged world of metal bashing, it is not necessarily destiny.

Fysik er også for piger

Katrine Krogh Andersen & Cathrine Fox Maule
Niels Bohr Institutet, Københavns Universitet

Kommentar til artiklen "To uforenelige verdener?" i MONA, 2006(1).

I artiklen "To uforenelige verdener?" beskriver Cathrine Jespersen Jensen (2006) fundamentale forskelle i baggrunden for valg af uddannelse, mål med uddannelsen, samt personlige karakteristika for de drenge og piger som vælger tekniske og naturvidenskabelige uddannelser. Artiklen fremhæver at drenge der vælger et naturvidenskabeligt fag på højt niveau i gymnasiet, i højere grad end pigerne vælger en naturvidenskabelig eller teknisk uddannelse, hvorimod pigerne i højere grad vælger sundhedsvidenskabelige uddannelser. Drengenes uddannelsesvalg ligger i højere grad end pigernes i forlængelse af deres valg i gymnasiet og er karriererettede, mens pigernes valg er mindre forudsigelige og i højere grad identitetsskabende og prægede af personlig relevans. Piger ønsker at vælge bredt og dermed at holde så mange muligheder åbne så længe som muligt. Som fremhævet i Jespersen Jensens artikel stiller dette en del krav til de naturvidenskabelige fag og uddannelser. For at tiltrække flere kvindelige studerende er det vigtigt at en given uddannelse giver "mening" og er personligt udfordrende. Pigerne som vælger naturvidenskabelige og tekniske uddannelser, er ifølge artiklen dygtige piger med høj selvtillid som kunne vælge uddannelser inden for mange retninger.

I denne kommentar vil vi, som medlemmer af bestyrelsen for KIF – Netværk for kvinder i fysik – pege på nogle konsekvenser af den ringe søgning til faget blandt kvinder, kort beskrive de kvindelige studerendes studie- og karrierevalg og komme med et bud på "hvor hunden ligger begravet".

Konsekvenser af det skæve uddannelsesvalg

Man kan pege på i hvert fald to uheldige konsekvenser af pigernes fravalg af fysikfaget. For det første spiller personlige værdier og prioriteringer ind på forskningsprioriteringer og -tilgange, og kønsmæssige forskelle afspejles derfor på disse områder. Derfor vil det gavne et fag som fysik at have en større diversitet blandt dets forskere og dermed blandt dem der udvikler faget, end det der i øjeblikket er gældende. I dag er kun omkring 20 % af de færdiguddannede fysikere kvinder, og 5-10 % af det fastansatte videnskabelige personale i fysik på de danske universiteter er kvinder. Det

AKTUELLE TEMAER

er derfor værd at gøre en indsats for at få flere piger til at interessere sig for fysik og øge andelen af kvinder inden for fysik i universitetsverdenen.

Der er også et andet og mere økonomisk hårdtslående argument for at fysikstudierne på de danske universiteter burde rekruttere flere kvindelige studerende. Fysikstudierne ønsker generelt at øge rekrutteringen af studerende og produktionen af kandidater. I Danmark ser vi en stadig stigende tendens til at det er kvinderne der vælger at tage lange videregående uddannelser, og de unge kvinder er dygtige og klarer sig godt. Da fysikfaget i dag primært rekrutterer blandt unge mænd, kan man, uden at gå på kompromis med kvaliteten, øge den samlede tilgang ved at udnytte rekrutteringspotentialer blandt unge kvinder bedre.

Piger på fysikstudiet

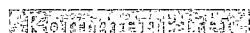
Når man ser på de piger som vælger at læse fysik på de danske universiteter, finder man at de generelt klarer sig godt på studiet. En opgørelse lavet i år 2000 over erhvervsvalget blandt færdige kandidater inden for MDFK-fagene (Matematik, Datalogi, Fysik og Kemi) fra 1985-1999 (<http://www.mfk.nbi.dk>) viser at procentdelen af de kvindelige kandidater i fysik der efter deres kandidatgrad påbegyndte et ph.d.-studium, er den samme som blandt de mandlige kandidater. Hvis man betragter andelen af kandidater som påbegynder et ph.d.-studium efter deres kandidatgrad som et mål for kvaliteten af kandidaterne, er kønnene altså lige gode.

Når man ser på fysik, geofysik og astronomi for sig, viser tal fra Danmarks Statistik (<http://www.statistikbank.dk>) at 20 % af de indskrevne studerende og færdiguddannede kandidater i fysik og astronomi i årene 1999-2004 var kvinder. I geofysik (som er en gren af fysikuddannelsen på Københavns Universitet) er tallene lidt anderledes, idet 42 % af de indskrevne studerende og 36 % af de færdiguddannede kandidater er kvinder. Årsagen til den lidt lavere andel kvinder blandt de færdiguddannede skyldes at 44 % af bachelorerne i meteorologi er kvinder, og at en stor del af disse forlader universitetet med en bachelorgrad.

Alt i alt bekræfter disse tal at de piger som vælger studier inden for de fysiske fag, er dygtige og klarer sig lige så godt på studiet som deres mandlige medstuderende. Ligeledes er andelen af kvindelige kandidater i fysik som gennemfører et ph.d.-studium, lige så høj som blandt de mandlige kandidater.

Hvad laver en fysiker?

Fysik er nok et studium som mange har svært ved at identificere sig med. Hvad uddanner man sig til når man studerer fysik? Det er et svært spørgsmål at besvare. Ifølge Andersen og Fox Maule (2002) gik over 33 % af kandidaterne inden for de fysiske fag på Københavns Universitet i perioden 1995-1999 videre til et ph.d.-studium, og en stor del (17 %) tog til udlandet, formodentlig i forskerstillinger. I år 2000 var godt 5 % af

den undersøgte gruppe ansat i gymnasiet, andre 11 % i offentlige institutioner (sektorforskning, hospitaler, kommuner, ministerier m.v.), og omkring 15 % i den private sektor. Ledigheden var lav, et stykke under 5 %.

Undersøgelsen viser at fysikere bliver beskæftiget bredt i samfundet, og den lave ledighed blandt fysikere indikerer at dette er på grund af en bred efterspørgsel på fysikere, og at de kompetencer fysikere har, kan udnyttes i et væld af forskellige sammenhænge. Man kan med en baggrund som fysiker havne i så forskellige stillinger som hospitalsfysiker med ansvar for strålebehandlinger af kræftpatienter, som produktudvikler i banker og kreditselskaber eller som olieefterforsker hos Mærsk Olie og Gas.

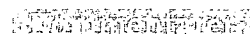
Den store bredde i erhvervsmulighederne er på en og samme tid en styrke og en svaghed for faget når de nyudklækkede studenter skal vælge studieretning. Det er en styrke for faget for så vidt at det holder de unges muligheder for senere erhvervsvalg åbent helt hen til slutningen af uddannelsen. Men den brede vifte af beskæftigelsesmuligheder betyder også at det er svært at komme med et entydigt bud på hvad en fysiker laver, og hvad man kommer til at arbejde med som færdiguddannet fysiker. En del fysikere bliver ansat inden for områder som de stort set ikke har beskæftiget sig med i studiet, men hvor deres generelle analytiske kompetencer finder anvendelse. Hvis man kun identificerer fysikere med ansættelser i universitets- og gymnasieverdenen, eller man måske slet ikke har et konkret sigte for hvad uddannelsen kan føre til, vælger mange piger måske et andet fag der har et mere veldefineret mål de bedre kan identificere sig med, såsom at læse medicin for at blive læge.

Hvor går det "galt"?

På trods af at pigerne klarer sig lige så godt som drengene på fysikstudiet, og at de fysikuddannede har gode erhvervsmuligheder, er der stadig kun få piger som vælger dette studium. Hvad er årsagerne? Jespersen Jensens analyse kan måske give et praj. For det første har det åbenbart større betydning for pigernes end for drengenes valg af naturvidenskabelige studier om de har haft naturvidenskabelige fag på højt niveau i gymnasiet og dermed føler sig ordentlig forberedt. Der ligger altså en vigtig opgave i at give pigerne interesse for naturvidenskab i folkeskolen og i gymnasiet.

De umiddelbare studievalg blandt de piger som har haft naturvidenskabelige fag på højt niveau i gymnasiet, ligger dog ofte inden for sundhedsvidenskaben, og pigerne prioriterer i højere grad end drengene en uddannelse som ligger i tråd med deres personlige udvikling.

Derudover er den moderne ungdomskultur blandt andet kendetegnet ved en forventning til deres uddannelse om at være personligt udviklende og identitetsskabende, om at byde på mange frihedsgrader og valgmuligheder og om at føre til et spændende og meningsfyldt arbejde (Ulriksen, 2003). Dette stiller store krav til

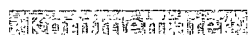
naturvidenskabelige uddannelser som må kæmpe med andre videregående uddannelser om de unges opmærksomhed. De naturvidenskabelige fag vil for mange byde på spændende og meningsfyldt arbejde, men det er vigtigt at informere grundigt om fremtidsmulighederne og den store diversitet inden for fagene på et tidligt tidspunkt.

Derudover bør uddannelserne bestræbe sig på at leve op til de unges forventninger om aktiv inddragelse og tidligt lade de studerende deltage i spændende forskning og projektarbejde. Et fag som fysik spænder vidt, ikke blot inden for fagområderne men også med hensyn til arbejdsmiljø og -metoder. Der er således mange muligheder inden for faget som også kan tale til pigernes ønske om selvrealisation.

Som det er i dag, synes de piger som trods alt vælger naturvidenskaben, ifølge Jespersen Jensen at have nogle særlige karakteristika. Faktisk kan man læse i artiklen at "de piger vi her har med at gøre, er nogle som uddannelsessystemet og/eller samfundet ikke har formået at få socialiseret til traditionelle kvinderoller med ringere selvtillid, større forsigtighed og afstandstagen til eksakte fag". I sidste ende har vi altså alle et stort ansvar for at hjælpe pigerne til at indse at de kan hvad de vil, også naturvidenskab, og at de naturvidenskabelige studier har mange muligheder at byde på og åbner dørene for en masse karrieremæssige muligheder.

Referencer

- Andersen, N.O. & Maule, C.F. (2002). *De gik videre*. Center for Naturfagenes Didaktik Københavns Universitet.
- Jespersen Jensen, C. (2006). To uforenelige verdener?, *MONA*, 2006(1), s. 41-62.
- Ulriksen, L. (2003). Børne- og ungdomskultur og naturfaglige uddannelser. I: *Fremtidens Naturfaglige Uddannelser: Naturfag for alle – vision og oplæg til strategi* (s. 285-317). København: Undervisningsministeriet, Uddannelsesstyrelsen. (Uddannelsesstyrelsens temahæfteserie, nr. 7).

Del drenge og piger op i klasser hver for sig et par timer om ugen. Sådan lyder rådet fra hjerneforsker Ann Elisabeth Knudsen, der mener, at folkeskolen i dag forstærker et mønster, hvor drenge enten ryger i specialklasse eller kommer til tops, mens pigerne samlet set kun klarer sig gennemsnitligt godt

KØNSOPDELING

af Signe Højgaard Nielsen

De fleste seksårige piger kan koncentrere sig 22-23 minutter om en opgave, de ikke har lyst til. En dreng på samme alder kan kun holde koncentrationen om en opgave, de ikke gider, i omkring 12 minutter.

Sådan lyder hjerneforsker Ann Elisabeth Knudsens kontroversielle konklusion på en undersøgelse hun har lavet af 800 skoleelevers koncentrationsevne.

»Den evne, som en gennemsnitlig seksårig pige har til at koncentrere sig, er der ikke mange, der har, for de er syv et halvt,« siger hun og understreger, at det ikke er et spørgsmål om intelligens, men et spørgsmål om, hvor meget eleverne kan få ud af deres hjerne.

Hun mener, at mange elever ikke udnytter deres potentialer godt nok, fordi skolerne ikke tager højde for, at der er forskel på drenge og piger.

»Jeg synes, at der sker et kolossalt brain drain i Danmark, som vi ikke har råd til, fordi vi skal leve af en ungdom, der gerne vil uddanne sig,« siger hun.

Hvis ikke skolerne begynder at tage højde for forskellen i drenge og pigers hjerne-mæssige udvikling, mener Ann Elisabeth Knudsen, at det bliver svært at gøre noget ved, at to tredjedele af eleverne i specialklasserne er drenge, at færre mænd læser videre, og at kvinderne trods gode uddannelser ikke kommer til tops i hierarkierne på landets arbejdspladser.

»Forskellen i drenge og pigers hjernemodning giver nogle problemer og udfordringer, som jeg synes, at vi stiller vores skolelærere i en ringe situation til at klare,« siger hun.

Helt konkret foreslår hun, at skolerne begynder at dele eleverne op i enkelte fag eller timer om ugen.

I indskolingsklasser, hvor man kører med et tolærersystem, forslår hun, at lærerne to gange om ugen skiller eleverne ad i et par timer.

Hvis ikke drengene får lov til at holde en lille pause, hvor de kan komme ud og brænde opsparet energi af, ender det med, at de bliver urolige og ødelægger undervisningen for dem selv og resten af klassen, og at de får mere skæld ud, end godt er.

»Drenge opsparer testosteron, når de koncentrerer sig. Når de når rækkevidden af koncentrationsevne, skal testosteronen omsættes. Hvis de er heldige, kan de finde en legal aktivitet og måske gå op og spidse en blyant. Men på et eller andet tidspunkt kan det være, at de bliver nødt til at lave et karatespark eller sidde og vippe på stolen,« siger Ann Elisabeth Knudsen.

Drenge skal have pauser

Drengene har ifølge Ann Elisabeth Knudsen brug for en pause hvert kvarter, hvor de

Drenge opsparer testosteron, når de koncentrerer sig. Når de når rækkevidden af koncentrationsevne, skal testosteronen omsættes. Hvis de er heldige, kan de finde en legal aktivitet og måske gå op og spidse en blyant. Men på et eller andet tidspunkt kan det være, at de bliver nødt til at lave et karatespark eller sidde og vippe på stolen

Hjerneforsker Ann Elisabeth Knudsen

kan lave lidt enklehop, arm-bøjninger eller løbe en tur rundt om skolen. Hvis eleverne deles op i et par timer om morgenen et par gange om ugen, får drengene plads til at brænde energi af uden, at det forstyrrer pigerne, der måske sidder dybt koncentreret om deres opgave på det tidspunkt, hvor drengen ikke kan mere.

Flere kønsforskere har kritiseret Ann Elisabeth Knudsens konklusioner for at tage udgangspunkt i den gennemsnitlige pige og den gennemsnitlige dreng.

De mener, at der er større forskelle mellem de enkelte piger og drenge, end der er på tværs af køn.

Ann Elisabeth Knudsen medgiver, at der kan være noget om snakken.

»Jeg er da enig i, at man inden for det enkelte køn, vil kunne se utrolig stor spænd-

vidde mellem kønnene. Det handler om, hvordan de vælger at lege, om hvor aktive, de er, og hvor udadvendte, de er. Men når man ser på hjerner, vil der være ting, der er fælles for drenge og fælles for piger,« siger hun.

Netop fordi der er forskelle mellem piger og forskelle mellem drenge, og fordi de også har godt af at lære at omgås, går hun da heller ikke ind for totalt kønsopdelte klasser.

»Der vil jo være piger, der ikke passer ind i det overordnede billede og drenge, der ikke passer ind, men de kan så få rig mulighed for resten af ugen til at være som de har det bedst med at være,« siger hun.

Piger og fysik

Hun har netop afleveret udkastet til en ny bog om køn i skolen. Hendes første bog 'Pæne piger og dumme drenge' handler om elever i folkeskolens mindste klasser. I den nye bog, har hun undersøgt,

Risikoen er, at pigerne slet ikke kommer i gang med at lave forsøg, før drengene er færdige.

»Fordelen ved at splitte eleverne op er, at pigerne bliver nødt til at lave deres forsøg selv og drengene bliver nødt til at skrive deres egne rapporter,« siger hun.

Det er bestemt ikke fordi hun mener, at piger af natur er dårlige til fag som fysik.

»I lande som Japan, flere østeuropæiske lande og Italien er fysik et kvinde-fag. Det handler ikke om hjerner. Det handler om kultur. Alle hjerneforskere har blik for den kulturelle påvirkning. Ellers ville der jo heller ikke være nogen grund til at genoptræne efter hjerneskader, hvis det bare handlede om biologi,« siger hun.

Piger er mere sociale

Derudover har hun observeret, at piger har travlt med at få styr på de sociale relationer.

I en ottende klasse, hvor en lærer skriver op på tavlen, hvilke emner, der kan skrives opgave om, kigger drengene ifølge Ann Elisabeth Knudsen på tavlen, mens pigerne først skal finde ud af, hvem de vil arbejde sammen med, for de kan tage stilling til, hvilket emne de skal skrive om.

»Det er selvfølgelig en kombination af hjerner og kønsidentitet, men piger er ekstremt relationsafhængige og har et enormt behov for at blive bekræftet. Piger kan heller ikke lære matematik af en lærer, de ikke har det godt med,« siger hun.

Udover kønsopdelt undervisning i intervaller taler Ann Elisabeth Knudsen for, at tiende klasse bevares, og at skolealderen ikke sænkes. Ellers kommer drengene til at betale den højeste pris.

Det er nemlig omkring skolestart og puberteten, at hjernen får tilført stoffet myelin til pandelappen.

»Hvis man gerne vil have, at drengene skal læse videre, er det ikke en god idé at afskaffe tiende klasse. Det er først dér, drengene kommer i tanke om, at de har brugt skoletiden til noget,« siger hun.

hvad der sker i folkeskolens ældste klasser og i gymnasiet. På baggrund af den bog anbefaler hun, at eleverne også deles op i flere fag i overbygningen.

»Allerhelst skulle vi skille dem ad i både dansk og matematik. Hvis man bliver tvunget til at vælge, skal de i hvert fald deles op i de naturvidenskabelige fag,« foreslår hun.

Hendes oplevelse er, at der er meget stor forskel på, hvordan drenge og piger går til opgaverne i blandt andet fysikundervisningen.

Hvis læreren for eksempel demonstrerer et forsøg, har pigerne ifølge Ann Elisabeth Knudsen meget travlt med at skrive alt ned og sikre sig, at de har overblik over det hele, før de går i gang, mens drengene bare kaster sig ud i det.

Hvis forsøget kikker for drengene, starter de bare forfra.

Mangler: kvindelige forskere

Information, 1. september, 2006

Over halvdelen af de studerende, der bliver optaget på landets universiteter, er kvinder. Men det betyder ikke nødvendigvis, at der kommer flere kvindelige ledere og forskere i den nærmeste fremtid

LIGESTILLING
af Signe Højgaard Nielsen

Igen i år steg andel af kvindelige studerende på de danske universiteter. Hele 55,8 procent af de nyindskrevne på universiteterne er kvinder. Det er en fremgang på 1,5 procentpoint i forhold til sidste år.

Stigningen i antallet af kvindelige studerende betyder dog ikke, at andelen af kvindelige fastansatte forskere med tiden kommer til at stige helt af sig selv.

»Vi har i mange år haft over 50 procent kvindelige studerende, og alligevel har vi kun omkring 24 procent kvindelige lektorer,« siger seniorforsker Kamma Langberg fra Center for Forskningsanalyse ved Århus Universitet.

Der er ingen tvivl om, at flere kvindelige studerende er en af forudsætningerne for, at der kan rekrutteres flere kvindelige forskere.

Men der er ikke nogen au-

tomatisk sammenhæng mellem, at flere kvindelige akademikere giver flere lektorer på universiteterne.

Der er ifølge Kamma Langberg især to faktorer, der spiller ind på, om en studerende med talenterne i orden vælger at satse på en forskerkarriere.

Den ene faktor handler om, at en ældre forsker siger til den studerende, at det ville være en god idé, hvis vedkommende søgte ind som forsker.

»Det ser ud til, at der er flere mænd, der får det skub fra en underviser,« lyder det fra Kamma Langberg.

Usikker levevej

Den anden faktor handler om, at man skal kunne se sig selv i stillingen som forsker.

»Det er en meget usikker levevej at være forsker, hvor man skal være indstillet på, at der kan være periode med ledighed mellem stillingerne. Det kan gøre, at der er nogle kvinder, der vælger det fra,

hvis de har børn,« siger Kamma Langberg.

Selv om mænd med børn gør sig de samme overvejelser om, hvorvidt de har råd til huller i deres ansættelsesperioder, er der tilsyneladende flere kvinder, der ikke er indstillet på en usikker karrierevej. Det kan ifølge Kamma Langberg handle om, at kvinderne generelt får børn lidt tidligere end mændene.

Derudover er den stigende internationalisering af forskningsverdenen tilsyneladende en større udfordring for kvinderne end mændene. I forbindelse med mange ph.d.-stillinger er det i dag et krav, at man opholder sig i udlandet i perioder.

»Selv om det er muligt at finde på kreative løsninger, hvor man kun er væk i kortere perioder, så er det realistisk set sådan, at man skal være indstillet på en del rejseaktivitet som forsker. Det er der

tilsyneladende flere kvinder, der ikke er meget for,« siger Kamma Langberg.

Desuden betyder den stigende internationalisering af forskningsverdenen, at der kommer flere forskere udefra. Det ændrer også ved kønssammensætningen, da der på globalt plan ikke er lige så mange kvinder som mænd, der tager en akademisk uddannelse.

Lektor på Institut for matematik på Københavns Universitet, Inge Henningsen, har ligeledes undersøgt andelen af kvinder, der gør forskerkarriere.

Færre ph.d.'er

På ph.d. niveau er der også en underrepræsentation af kvinder. I Danmark er der ifølge de nyeste tal fra EU 41 procent kvindelige ph.d. studerende. Til sammenligning er der i gennemsnit 43 procent kvindelige ph.d.'ere i EU landene som helhed. I lande som

Estland og Letland er andelen helt oppe på omkring 60 procent.

»Den ligestilling, Danmark ellers er kommet langt med, har på ingen måde slået igennem i forskningssystemet,« siger Inge Henningsen.

Hun mener, at det er et problem, at der fra regeringens side hovedsageligt er fokus på at øge antallet af ph.d.-stillinger inden for de naturvidenskabelige områder. Og det er områder, hvor der i forvejen er mange mænd ansat.

Den store fokus på at få flere naturvidenskabelige ph.d.-stillinger frem for i det hele taget at få uddannet mange dygtige forskere, mener hun giver et kvalitetsproblem.

»Hvis man vil rekruttere mange flere ph.d.'er til de naturvidenskabelige fag, kommer man hurtigt til at rekruttere blandt den dårligste halvdel af de studerende,« siger hun.

For at få flere dygtige kvinder til at satse på at blive forskere, mener hun, at forskningssystemet i højere grad skal gå efter at ansætte de dygtigste studerende i stedet for at være så fokuserede på, at det er bestemte områder, der bliver prioriteret.

»Hvis man vil have flere kvinder til at forske, må man have flere stillinger, der tiltrækker kvinder,« siger Inge Henningsen. Som eksempel nævner hun forskning i matematisk didaktik, som et område, hvor der kunne rekrutteres dygtige kvindelige forskere og, som ville være gavnligt for samfundet.

»Hvis man vil opruste den matematiske kunnen i befolkningen generelt, er det også nødvendigt med mere forskning i, hvordan man lærer matematik,« siger Inge Henningsen.

indland@information.dk

Der er ikke nogen automatisk sammenhæng mellem, at flere kvindelige akademikere giver flere lektorer. Foto: Kirsten Fich Pedersen/Polfoto

Derfor skal mænd tage meget mere barsel

Af Esben Kjær
Bagsideredaktør

I gårsdagens klumme skød jeg mænds tynde argumenter for ikke at tage mere barsel ned og konkludere, at den virkelige årsag var, at mænd er mindre interesserede i børnene end kvinderne. Jeg inviterede også mænd til at modsige mig, men var ikke optimistisk – mænds engagement i kønspolitisk taget i betragtning.

Min forudsigelse var korrekt. Mens mænd gerne skriver om en teknologisk dims, de har set her på siden, reagerer kun kvinder på kønspolitiske synspunkter. Og det understøtter sådan set pointen: kvinder er mere engageret i børn og parforhold end mænd.

Så lad os gå fra mændenes dårlige undskyldninger til deres gode grunde til at tage mere barsel:

For det første bliver de knyttet tættere til barnet. Mens børn er ligeglade med, om de får sutten af mor eller far, kommer fædre på barsel helt anderledes ind under huden på børnene, end hvis de står i mors skygge efter 17. Den tilknytning kommer til at påvirke forholdet mellem far og barn de næste 18 år. Til sammenligning kan undersøgelser af børn af 68-generationens tilknytning til deres selv-fede, men mentalt fraværende fædre sammenfattes i ét ord: katastrofal.

For det andet giver mænds barsel et bedre forhold til konen. Svenske undersøgelser viser, at mænd med lang barsel, har klart lavere skilsmisseprocent. Forklaringen er ligetil. Når manden står en hvirvelstorm af bæg og vræl i vind-

styrke 12 udvikler han sine egne kompetencer overfor barnet, så han ikke behøver tøffe rundt efter konen. Det giver en gladere kone, fordi hun ikke behøver være general overfor sin mand. Og HVIS hun alligevel skulle få lyst, har manden autoriteten til at lukke munden på hende og dermed få et mere ligeværdigt forhold. Og ligeværdighed er en af de mest afgørende ingredienser i et lykkeligt ægteskab.

For det tredje gavner mænds barsel deres karriere. I det videnssamfund, vi er på vej ind i, skal vi ikke leve af, hvad vi kan, men hvem vi er. Det er derfor jobannoncerne i dag interesserer sig for, om ansøgeren kan samarbejde, være kreativ og håndtere kaos, og langt mindre om han kan SAP-R3 og Excel. De egenskaber lærer man hverken i skolen eller på arbejdet, men hver eneste dag i hjemmets benhårde træningslejr.

Hvis du ikke kan motivere og inspirere dine børn, kan du formentlig heller ikke motivere og inspirere dine kollegaer og ansatte. Spørgsmålet er, om din karriere har råd til det.

Selvfølge skal man stadig kunne noget på arbejdet, men de sociale egenskaber er i modsætning til tidligere helt afgørende for at komme videre. Og her står kvinderne langt stærkere på fremtidens jobmarked, ikke mindst fordi interessen i mand og børn udvikler disse sider. Og hvis det lyder teoretisk, så spørg TDC – her belønnes fædre med ekstra betalt orlov, hvis de vil engagere sig i deres børn – fordi det gavner virksomheden.

Med andre ord: hvis du ikke kan motivere og inspirere dine børn, kan du formentlig heller ikke motivere og inspirere dine kollegaer og ansatte. Spørgsmålet er, om din karriere har råd til det.

Drop undskyldningerne og hold barsel, mand!

Af Esben Kjær,
Bagsideredaktør

Danske kvinder holder i snit 272 dages barsel. Danske mænd holder 18. Er denne himmelråbende ulighed udtryk for, at mænd er mindre interesserede i deres børn? Nej da, den afspejler blot nogle helt specielle forhold for mænd, der gør det umuligt at tage nær så meget barsel som konen. Lad os se på dem:

»Jeg tjener mere end min kone, så vi har ikke råd til at undvære min indtægt«. OK. Du tjener 10.000 kroner mere end din kone om måneden. Efter topskat er forskellen 3-4000 kroner. Hvis du holder barsel i tre måneder, er nettoforskellen 10.000 kroner. Hvad kostede jeres sidste sommerferie?

»Min arbejdsgiver vil ikke have det.« Det er formentlig forkert. Moderne arbejdsgivere HAR accepteret, at moderne mænd holder barsel. Og HVIS arbejdsgiveren rent faktisk giver dig problemer, så fyr ham – du vil vel ikke arbejde for et firma, der nægter dig at være fuldt engageret i dit barn og have et ligeværdigt forhold til konen? På et arbejdsmarked,

der synger opera-arianer om behovet for ledige hænder, vil mange andre elske at ansætte en ansvarlig familiefar.

»Min kone vil have hele barslen for sig selv.« Hvor meget er du egentlig under tøflen derhjemme? Hvis din kone forlanger at få hovedparten af barslen, er det fordi, hun mener, at hun er mere værd for barnet, end du er. Den indstilling er begyndelsen til enden på jeres ægteskab, så den må du hellere tage i opløbet.

Mænd har mange andre forklaringer – og de er alle nogenlunde lige så idiotiske. Sjovt nok holder mænd i det øvrige Skandinavien meget mere barsel. Hvorfor skulle danske mænds forhold være anderledes?

»Når alle latterlige undskyldninger er skrællet væk, er der kun én tilbage: nok er mænd engagerede, men ikke ligeså engagerede i børnene, som deres koner.«

Når alle latterlige undskyldninger er skrællet væk, er der kun én tilbage: Inderst inde synes vi – selv om man aldrig får os til at sige det højt – at hovedansvaret for børn ligger hos kvinderne.

Har du en bedre forklaring, så mail bagsiden@dato.dk, mand. Hvis du tør! Mænds almindelige mangel på engagement i kønspolitiske debatter taget i betragtning tør du formentlig ikke. HVIS du gør, forbliver du selvfølgelig anonym.

Danske mænd benytter sig ikke af retten til barselsorlov

De øvrige nordiske lande har indført kvoter, der giver bedre muligheder for, at fædre kan tage længere forældreorlov og passe deres nyfødte børn.

Danmark går solo, når det gælder forældreorlov til mænd.

De øvrige nordiske lande har indført kvoter, der giver bedre muligheder for, at fædre kan tage længere forældreorlov og dermed passe deres nyfødte børn, men ordningen afvises i Danmark, hvor forsvindende få mænd benytter sig af deres ret til at tage orlov.

Nye tal fra Danmarks Statistik viser, at antallet af danske mænd, der holdt forældreorlov med dagpenge, i 2005 stagnerede omkring de 47.000. Over dobbelt så mange kvinder tager forældreorlov.

Styret af fordomme

Det skyldes i høj grad, at et flertal i Folketinget ikke ønsker at indføre en kvote, der uddeler orloven mellem mænd og kvinder, påpeger Bente Marianne Olsen, der forsker i forældreorlov på Socialforskningsinstituttet (SFI).

»Den væsentligste forklaring på, at der ikke er flere mænd, der tager orlov, er, at vi ikke har en fædrekvote. Så længe man ikke øremærker en del af orloven til fædre, skal mændene konkurrere

med økonomien, arbejdskulturen og kønsstereotype forestillinger for at få lov til at tage orlov,« siger Bente Marianne Olsen.

I de andre nordiske lande, som vi normalt sammenligner os med, har man for længst indført kvoter. For eksempel har man i Island givet hver par ret til ni måneders orlov. Moderen har ret til tre måneders orlov, faderen kan tage tre måneder, mens de selv kan fordele de sidste tre måneder mellem sig.

I Danmark er situationen anderledes. Den nybagte mor har ret til dagpenge i de første 14 uger efter fødslen, mens manden må nøjes med dagpenge i to uger.

Herefter har de tilsammen ret til dagpenge under 32 ugers forældreorlov, men praksis viser, at mændene kun står for cirka seks procent af den samlede forældreorlov.

En af årsagerne er, at mænd ofte arbejder for virksomheder, der ikke er gearret til at undvære dem. Mange kvinder er ansat i det offentlige eller i virksomheder, hvor der er større tradition for, at man tager orlov, fremhæver Bente Marianne Olsen fra SFI.

/ritsau/

Antallet af danske mænd, der holdt barselsorlov med dagpenge, i 2005 stagnerede omkring de 47.000. Foto: Heidi Maximilang/Scanpix

Dato, 22 August 2006